

98ste vergadering

Donderdag 26 juni 1997

Aanvang 9.00 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 130 leden, te weten:

Adelmund, Aiking-van Wageningen, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Assen, Augusteijn-Esser, Bakker, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Blaauw, Blauw, Van Blerck-Woerdman, Bolkestein, Van den Bos, Van Boxtel, Bremmer, Bukman, V.A.M. van der Burg, Van de Camp, Cherribi, Cornielje, Crone, Dankers, Van Dijke, Dijkma, Dijkman, Dittrich, Van den Doel, Doelman-Pel, Duivesteijn, Essers, Feenstra, Fermina, Gabor, Van Gelder, Van Gijzel, Giskes, De Graaf, De Haan, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Van der Heijden, Hendriks, Hessing, Hillen, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, Van Hoof, Hoogervorst, De Hoop Scheffer, Houda, Huys, Janmaat, Jeekel, De Jong, Jorritsma-van Oosten, Kalsbeek-Jasperse, H.G.J. Kamp, M.M.H. Kamp, Keur, Klein Molekamp, Koekkoek, De Koning, Korthals, Lambrechts, Lansink, Leers, Liemburg, Lilipaly, Van der Linden, Marijnissen, Mateman, R.A. Meijer, Th.A.M. Meijer, Middel, Van Middelkoop, Mulder-van Dam, Van Nieuwenhoven, Nijpels-Hezemans, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Van der Ploeg, Poppe, Rabbae, Rehwinkel, Reitsma, Remkes, Van Rey, Van 't Riet, Rijpstra, Roethof, Van Rooy, Rosenmöller, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schutte, Schuurman, Sipkes, Smits, Stellingwerf, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Van Traa, Ter Veer, Te Veldhuis, Verbugt, Verhagen, Verkerk, Versnel-Schmitz, Visser-van Doorn, Vliegenthart, Van der Vlies, Van Vliet,

H. Vos, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wallage, Van Walsem, Van Waning, Weisglas, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Woltjer, Ybema, Van Zijl, Zijlstra, Zonneveld en Van Zuijlen,

en de heer Dijkstal, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Sorgdrager, minister van Justitie, de heren Ritzen, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Zalm, minister van Financiën, mevrouw Jorritsma-Lebbink, minister van Verkeer en Waterstaat, de heren Wijers, minister van Economische Zaken, Van Aartsen, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Melkert, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Borst-Eilers, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer Kohnstamm, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, mevrouw Schmitz, staatssecretaris van Justitie, de heren Nuis, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Vermeend, staatssecretaris van Financiën, en mevrouw Terpstra, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Ik open de vergadering. Ik wens u en allen in het land die nu al naar ons luisteren een zeer goede morgen.

Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Sterk, wegens bezigheden elders, alleen voor de ochtendvergadering;

M.M. van der Burg, wegens bezigheden elders, alleen voor de middagvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van de voorstellen van (rijks)wet:

- **Wijziging van de Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notarisambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds in verband met de invoering van een flexibele pensioenregeling (25269);**

- **Goedkeuring van de op 28 november 1994 te Brussel tot stand gekomen Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds (Trb. 1995, 71), de op 23 januari 1995 te Brussel tot stand gekomen Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds (Trb. 1995, 144), de op 9 februari te Brussel tot stand gekomen Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Kirgizstan, anderzijds (Trb. 1995, 145) (25086);**

- **Wijziging van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en de Wet op de loonbelasting 1964 in verband met een verhoging van de ouderenaf trek en de aanvullende ouderenaf trek (25346);**

Voorzitter

- Goedkeuring van het op 28 april 1989 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag inzake hulpverlening, 1989 (Trb. 1990, 109) (24798, R1576).

Deze voorstellen van (rijks)wet worden zonder beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is het debat inzake arrestaties tijdens de top van Amsterdam.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Goedemorgen van onze kant. Met dit debat wil mijn fractie het inzetten van artikel 140 als maatregel ter bescherming van de openbare orde ter discussie stellen. Mijn fractie trekt de rechtmatigheid van het inzetten van het artikel in dit verband in grote twijfel. De uitspraak van de president van de rechtbank van Amsterdam en het feit dat het OM deze arrestanten kennelijk niet strafrechtelijk wil vervolgen, sterken mijn fractie in deze opvatting. Het is de overtuiging van mijn fractie dat artikel 140 zuiver is ingezet als strategisch middel om gedurende een beperkt aantal dagen een groep mensen uit te schakelen en uit de stad te zetten. Hiermee is de beruchte Koppejanmethode van de jaren zestig in Amsterdam in ere hersteld. Wij weten allemaal dat deze methode toen door de toenmalige ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken werd afgekeurd.

Voorzitter! Ik heb in dit verband een aantal vragen aan de bewindslieden. Wisten de bewindslieden van tevoren van de mogelijkheid van het inzetten van dit artikel naar aanleiding van verwachte optredens van verschillende groepen in Amsterdam gedurende de top en, zo ja, wat was hun standpunt op dat moment? Waarom is niet overwogen om eventuele verstoring van de openbare orde te bestrijden met de reguliere middelen? Er was toen een overmacht aan politie in de stad. Meer dan 5000 politieagenten waren paraat. Ik heb mij door verschillende advocaten laten vertellen dat als je de inzetbare politiemacht op dat moment zou vergelijken met het aantal arrestanten, je op een verhouding van tien agenten per arrestant uit zou komen. Dat is een

wanverhouding. Waarom heeft de driehoek toen niet gekozen voor dit middel in plaats van te vluchten in artikel 140? Waarom heeft de driehoek toen niet overwogen om een noodverordening in werking te stellen, juist om dit soort ordeverstoringen te kunnen tackelen, als dat de zorg van de gemeente op dat moment was?

De heer **Dittrich** (D66): Het verbaast mij dat u dat over die noodverordening vraagt. U weet toch dat als voor een bepaald gebied een noodverordening geldt, niemand in dat gebied mag, tenzij men zich kan legitimeren en dergelijke? Dan is er echt sprake van beperking van bewegingsvrijheid. Dat is toch iets wat GroenLinks eigenlijk niet zou moeten voorstellen?

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Zoals u weet, is deze noodverordening in werking gesteld in een aantal gebieden in Amsterdam. Als het OM en de driehoek tevoren geweten hadden wat er zich zou afspelen rond Vrankrijk had men een noodverordening in werking kunnen stellen en had de gemeenteraad in dezen zijn verantwoordelijkheid kunnen dragen. Dat had de gemeenteraad, toch een belangrijke wetgever op lokaal niveau, zeer actief in dezen kunnen zijn.

De heer **Dittrich** (D66): Dus GroenLinks zou hebben voorgesteld om voor het gebied rond Vrankrijk een noodverordening te laten gelden. Dit betekent dat de mensen daar niet eens meer op straat hadden kunnen lopen en niet meer bij elkaar hadden kunnen komen. Dat is toch te gek voor woorden?

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Niet rond Vrankrijk. Als de informatie van de driehoek juist was – dat pretendeerde de driehoek, ook in de rapportage aan de minister; ik wijs op het ambtsbericht en andere stukken – dat er vanuit Vrankrijk een demonstratie zou gaan naar andere plekken van de stad, zou men die route onder zo'n verordening hebben kunnen laten vallen. Op die manier zou men hebben kunnen voorkomen dat een ernstige verstoring van de openbare orde kon plaatsvinden. Dat is echter niet gebeurd. Over preventief beleid gesproken!

De heer **Dittrich** (D66): Nog één keer

op dit punt. Demonstreren mag in dit land gelukkig.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Dat is juist. Ik hoop dat u dit zult verdedigen in de loop van dit debat.

Voorzitter! Mijn volgende vraag is: waarom heeft de driehoek, en met name de burgemeester, niet gegrepen naar de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag, een wet die door prof. Rüter onlangs uit de kast is gehaald? Daarbij gaat het om een toegesneden maatregel, zou je kunnen zeggen, op verschillende gedifferentieerde posities als het gaat om het voorkomen van verstoring van de openbare orde. Ik verzoek de bewindslieden zoveel mogelijk in te gaan op deze zaken, zodat mijn fractie zich kan fixeren op de leemtes die er in het huidige instrumentarium kennelijk nog zijn terzake van het voorkomen van ernstige verstoring van de openbare orde. Als die er zijn, is mijn fractie van mening – ik zal dat dan neerleggen in een Kameruitspraak – dat gewerkt moet worden aan een alternatief wettelijk instrumentarium op dit terrein.

Mijn tweede hoofdpunt betreft de behandeling van de arrestanten. Mijn fractie, en waarschijnlijk ook andere fracties, heeft verschillende klachten gekregen over de manier waarop de mensen zijn behandeld. Wat de rechtshulp betreft, is niet gehandeld conform de richtlijnen van de piketcentrale. Ten aanzien van 22 mensen is het wel gebeurd, maar voor anderen geldt dat advocaten later ingeschakeld werden. Sommigen hebben zeven uur met handboeien om in bussen gezeten. Er waren problemen met toiletten. Enfin, ik zal de Kamer niet vermoeien met allerlei details, maar het komt erop neer dat een ontzettend groot aantal klachten is geuit op dit terrein, in elk geval in de richting van mijn fractie. Wij vragen de bewindslieden of zij bereid zijn op dit punt een onafhankelijk onderzoek in te stellen en de Kamer hierover te rapporteren, zodat wij weten wat er precies is gebeurd in die beruchte nacht en de dagen erna.

Mevrouw **Kalsbeek-Jasperse** (PvdA): U hebt het ambtsbericht van de heer Vrakking gelezen. Ik neem aan dat u niet twijfelt aan hetgeen daarin staat. Wat zou u gedaan hebben als u in de schoenen had